

*Пропозиції та рекомендації надсилати на електронну адресу:
maxim.olegovich1991@gmail.com*

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ**

ОСВІТНЬО – ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Реставрація творів мистецтва»

**Першого рівня вищої освіти
спеціальність В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»**

галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ

РАДОЮ ХДАДМ

Голова вченої ради

Олександр СОБОЛЄВ / _____/

(протокол № __ від " __ " _____ 2025 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 2026 р.

Ректор Олександр СОБОЛЄВ / _____/

(наказ № __ від " __ " _____ 2025 р.)

Харків 2025 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

СХВАЛЕНО:

Голова Харківської організації
Національної спілки художників України

_____ Віктор КОВТУН

«_____» _____ 2025 р.

ПОГОДЖЕНО:

Методичною радою ХДАДМ

Протокол № _____ від «_____» _____ 2025 р.

Голова методичної ради

Перший проректор з науково-
педагогічної роботи

_____ Марина ТОКАР

«_____» _____ 2025 р.

РЕКОМЕНДОВАНО:

Вченою радою факультету образотворчого мистецтва

Протокол № _____ від «_____» _____ 2025 р.

Голова вченої ради факультету

_____ Володимир ШЕВЧЕНКО

«_____» _____ 2025 р.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою науково-методичної комісії спеціальності
В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»
у складі:

Гарант освітньої програми

доктор філософії, ст. викладач _____ Максим ТЕРЕХОВ

Член проектної групи

канд. мистецтвознавства, доцент _____ В'ячеслав ШУЛІКА

к.х.н., доцент _____ Костянтин ЖЕРНОКЛЬОВ

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Директорка КЗ «Художньо-меморіальний музей І. Ю. Рєпіна»
Харківської обласної ради, кандидат історичних наук
_____ Світлана БУЧАСТА
«_____» _____ 2025 р.

Завідувачка кафедри Техніки та реставрації
Національної академії образотворчого мистецтва
і архітектури, кандидат мистецтвознавства, доцент
_____ Тетяна ТИМЧЕНКО.
«_____» _____ 2025 р.

Завідувач наукового-дослідного реставраційного відділу
Одеської філії Національного науково-дослідного
реставраційного центру України
_____ Ілля ПОЛЯКОВ
«_____» _____ 2025 р.

Ця програма не може бути повністю чи частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Вченої ради Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

1. Профіль освітньо-професійної програми «Реставрація творів мистецтва»

(спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», спеціалізації
«Реставрація творів мистецтва»)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр образотворчого мистецтва та реставрації
Офіційна назва освітньої програми	Реставрація творів мистецтва
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію серія НД-IV, №2179684 від 16.06.2016 р., термін дії - 01.07.2026 р
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	01.07.2026 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.ksada.org
2 – Мета освітньої програми	
Формування професійних компетентностей, спрямованих на усвідомлення закономірностей розвитку образотворчого мистецтва, отримання навичок реставрації та експертизи творів мистецтва, викладання фахових дисциплін у початкових спеціалізованих навчальних закладах художньої освіти.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація /за наявності/)	Освітня програма містить програмні компетентності, що визначають специфіку підготовки бакалаврів та програмні результати навчання, які відображають, що саме студент повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Галузь знань – «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальність – «Образотворче мистецтво та реставрація», спеціалізація «Реставрація творів мистецтва»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в галузі образотворчого мистецтва (застосовування практичних навичок у реставрації та дослідженні творів мистецтва, а також здійснення викладацької діяльності на належному науково-методичному рівні у початкових спеціалізованих навчальних закладах художньої освіти). Ключові слова: образотворче мистецтво, реставрація.

Особливості програми	Програма забезпечує підготовку бакалаврів у навчально-творчих майстернях: реставрації станкового і монументального живопису; копіювання та дослідження творів мистецтва; лабораторії фізико-хімічних та біологічних досліджень творів мистецтва у тісній співпраці з художніми музеями регіону та України.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Бакалавр з образотворчого мистецтва за спеціалізацією «Реставрація творів мистецтва» може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010: 2452.2 Художник-реставратор; 3340 Викладач початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів. <i>Випускники можуть працювати на посадах:</i> – навчальний майстер навчальної лабораторії вищого навчального закладу художньої освіти; – художник-реставратор при галереях, музеях, реставраційних майстернях державних та приватних; – експерт-мистецтвознавець при експертних установах, галереях, аукціонних домах, митницях, закладах антикварної торгівлі; – викладач фахових дисциплін у дитячій художній школі (ліцеї).
Подальше навчання	Можливість продовження навчання за програмами другого рівня вищої освіти (НРК –7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень).
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентсько-центроване навчання: комплексне поєднання лекційних та практичних занять; самонавчання (самостійна робота); авторські методики викладачів (навчально-творчі майстерні).
Оцінювання	Екзамени, екзаменаційні перегляди, заліки, модульний контроль.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 10. Навички міжособистісної взаємодії. 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

	13. Здатність працювати в міжнародному контексті
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей. 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями. 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача. 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання. 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності. 10. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності. 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах. 13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

7 – Програмні результати навчання (ПРН)

1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.
4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).
5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
7. Відображати морфологічні, стилеві та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.
8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.
9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.
10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).
11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.
13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).
14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів. 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва. 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації. 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Специфічна особливість кадрового забезпечення освітньої програми це висока фахова майстерність науковців і художників-реставраторів – членів Національної спілки художників України, які поєднують педагогічну роботу з активною мистецькою та виставковою діяльністю, можлива участь закордонних фахівців (лекції, майстер-класи). Допоміжний персонал (навчальні майстри навчальних лабораторій) забезпечує умови проведення практичних занять студентів.
Матеріально-технічне забезпечення	Лекційні аудиторії, аудиторії для практичних занять з дисциплін: рисунок, академічний живопис та копіювання обладнанням та мольбертами. Лабораторія з реставрації та експертизи творів мистецтва.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Бібліотечний ресурс. Інформаційне та наочне забезпечення навчального процесу винятковими виданнями.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Укладені угоди про академічну мобільність.
Міжнародна кредитна мобільність	Укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+ K1), про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання студентів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб. Підготовчі курси з української мови.

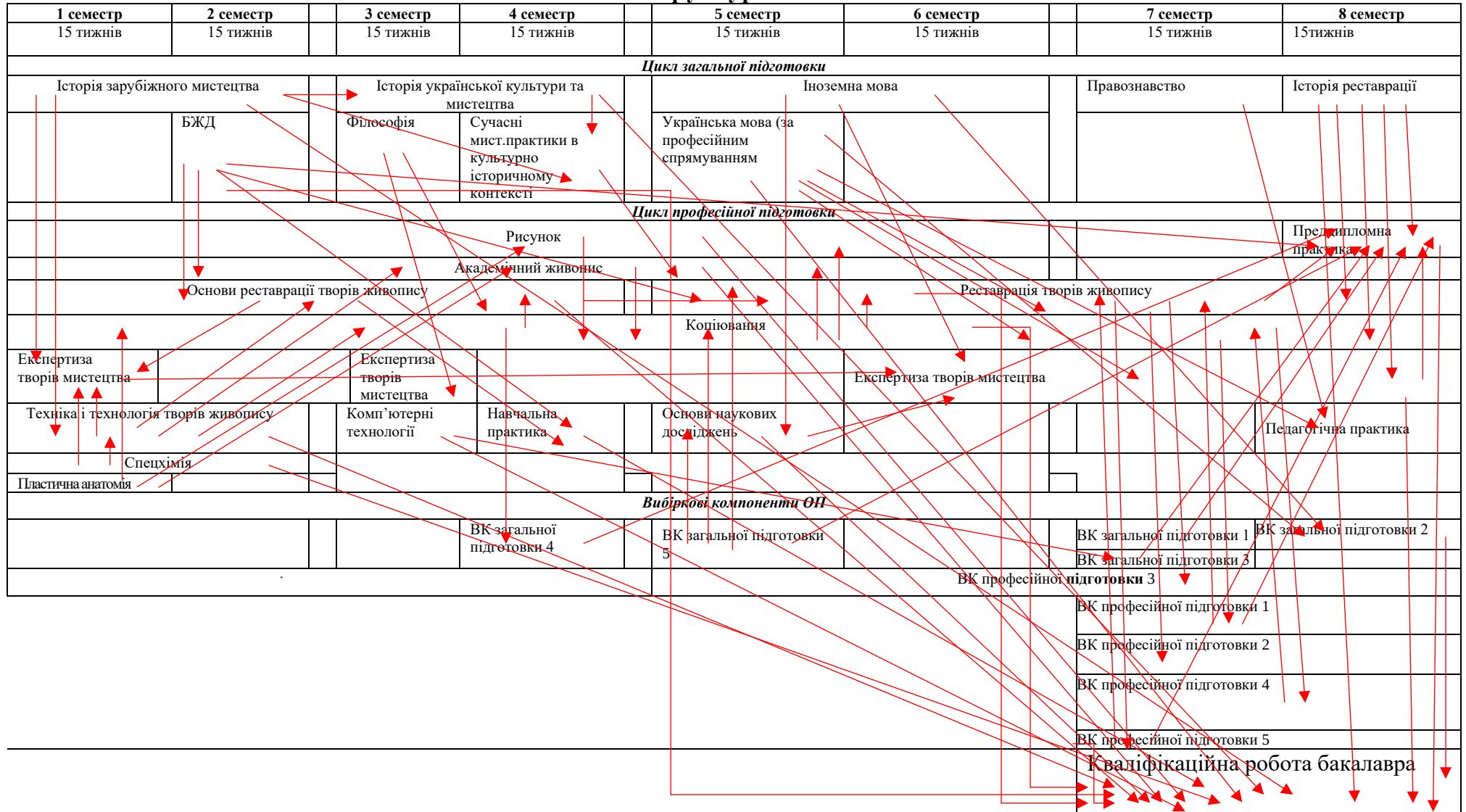
1. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП 2021 р.

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Історія зарубіжного мистецтва	5	іспит
ОК 2	Історія української культури та мистецтва	5	іспит
ОК 3	Філософія	3	іспит
ОК 5	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	іспит
ОК 6	Безпека життєдіяльності, основи екології та охорони праці	3	іспит
ОК 7	Комп'ютерні технології	3	залік
ОК 8	Іноземна мова	7	іспит
ОК 9	Правознавство	3	залік
ОК 10	Історія реставрації	3	залік
ОК11	Сучасні мистецькі практики в культ.-історичному контексті	3	залік
Всього:		38	
Цикл професійної підготовки			
ОК 12	Рисунок	20	перегляд,
ОК 13	Академічний живопис	20	перегляд,
ОК 4	Спецхімія	3	
ОК 14	Основи реставрації творів живопису	28	перегляд

ОК 15	Реставрація творів живопису	21	перегляд
ОК 16	Експертиза творів мистецтва	18	залік
ОК 17	Копіювання	8	перегляд,
ОК 18	Техніка і технологія творів живопису	4	залік
ОК 19	Пластична анатомія	3	іспит
ОК 20	Основи наукових досліджень	3	залік
ОК 21	Навчальна практика	3	перегляд
ОК 22	Педагогічна практика	3	перегляд
ОК 23	Переддипломна практика	3	перегляд
ОК 24	Кваліфікаційна робота бакалавра	5	захист
Всього:		142	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		180	
<i>Вибірковий компонент ОП</i>			
<i>Цикл загальної підготовки</i>			
ВКЗП 1	Вибірковий компонент загальної підготовки 1	3	іспит
ВКЗП 2	Вибірковий компонент загальної підготовки 2	3	залік
ВКЗП 3	Вибірковий компонент загальної підготовки 3	3	залік
ВКЗП 4	Вибірковий компонент загальної підготовки 4	3	залік
ВКЗП 5	Вибірковий компонент загальної підготовки 5	3	залік
<i>Цикл професійної підготовки</i>			
ВКПП 1	Вибірковий компонент професійної підготовки 1	25	перегляд
ВКПП 2	Вибірковий компонент професійної підготовки 2	5	перегляд
ВКПП 3	Вибірковий компонент професійної підготовки 3	3	Залік
ВКПП 4	Вибірковий компонент професійної підготовки 4	6	перегляд
ВКПП 5	Вибірковий компонент професійної підготовки 5	6	перегляд
Всього:		60	
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2 Структурно-логічна схема

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Реставрація творів мистецтва» проводиться у формі захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з реставрації творів мистецтва. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK 1	OK 2	OK 3	OK 4	OK 5	OK 6	OK 7	OK 8	OK 9	OK 10	OK 11	OK 12	OK 13	OK 14	OK 15	OK 16	OK 17	OK 18	OK 19	OK 20	OK 21	OK 22	OK 23	OK 24	BK 1	BK 2	BK 3	BK 4	BK 5	BK 6	BK 7	BK 8	BK 9	BK 10	
3K 1	•	•	•			•			•																•										
3K 2	•	•		•		•				•	•			•	•	•		•	•	•	•		•	•	•				•		•	•		•	
3K 3	•	•	•		•																					•									
3K 4								•																		•		•							
3K 5	•	•	•	•						•	•	•	•	•	•	•	•				•	•		•	•			•	•		•	•	•	•	
3K 6	•			•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	
3K 7							•							•	•	•					•		•	•	•			•	•		•	•		•	
3K 8	•	•	•	•	•		•	•						•	•	•	•	•	•			•		•	•	•				•	•	•	•		•
3K 9	•	•	•								•							•							•		•			•					
3K10	•		•		•															•		•			•	•	•								
3K 11	•	•								•	•			•	•			•			•	•	•	•	•	•					•	•		•	
3K 12	•	•	•								•											•			•	•									
3K13			•	•			•	•			•									•						•	•								
ФК 1	•	•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•				•	•	•	•	•	•	
ФК 2	•	•								•	•			•	•	•	•	•		•	•		•	•				•	•	•	•	•		•	
ФК 3														•	•						•	•	•	•	•		•	•			•	•		•	
ФК 4				•		•	•				•	•	•	•	•		•	•			•		•	•	•					•	•	•	•	•	
ФК 5	•	•	•		•						•					•									•					•					
ФК 6	•	•	•								•	•	•			•			•						•					•				•	
ФК 7														•	•			•			•		•	•	•		•				•	•		•	
ФК 8	•	•		•			•			•	•			•	•	•	•	•		•	•		•	•					•	•	•	•		•	
ФК 9	•	•	•	•	•					•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•	•
ФК 10																											•								
ФК11	•	•					•			•	•			•	•	•				•	•		•	•				•	•		•	•		•	
ФК12	•	•	•		•			•		•	•			•	•		•	•			•		•	•		•			•	•	•	•		•	
ФК 13	•	•	•	•																		•				•	•								

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	БК 1	БК 2	БК 3	БК 4	БК 5	БК 6	БК 7	БК 8	БК 9	БК 10	
ПРН 1	•	•	•								•	•	•				•	•					•		•				•	•			•		
ПРН 2	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	
ПРН 3				•	•			•	•			•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•		•			•	•	•	•	•	
ПРН 4							•							•	•	•					•	•	•	•	•						•	•	•	•	
ПРН 5	•	•		•			•			•	•			•	•	•	•	•		•	•		•	•	•	•				•	•	•	•	•	
ПРН 6	•	•									•	•	•				•	•						•	•						•		•		
ПРН 7										•	•	•	•	•	•		•	•	•		•		•	•	•				•	•	•	•	•		
ПРН 8	•	•									•	•	•			•	•	•					•	•				•			•		•	•	
ПРН 9	•	•								•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	
ПРН 10	•	•		•						•				•	•	•	•	•		•	•		•	•	•				•	•	•	•	•	•	
ПРН 11				•						•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•					•	•	•	•	•	
ПРН 12																						•		•	•										
ПРН 13							•							•	•						•		•	•	•	•					•	•			
ПРН 14			•								•	•	•	•	•	•		•	•	•	•		•	•	•	•				•	•	•	•	•	
ПРН 15	•	•		•						•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	
ПРН 16	•	•								•	•	•	•	•	•		•	•			•		•	•	•				•		•	•	•		
ПРН 17	•	•								•	•	•	•	•	•		•	•			•	•	•	•	•				•	•	•	•	•		
ПРН 18				•		•								•	•		•	•			•	•	•	•	•				•		•	•			